- ***Koks žodis nereikalingas?***

  kalė, kalė, kalė, tarė, kalė, kalė, kalė
  veda, veda, veda, meta, veda, veda, veda
  saulė, saulė, saulė, šaudė, saulė, saulė, saulė

- ***Kelintas žodyje yra pasirinktas garsas? Kiek tokių garsų yra žodyje?***
  (S) Sala, vasara, namas, sausainis;
  (Š) Šernas, mašina, nuneš, šaukštas;
  (R) Ratas, varovai, dabar, rabarbaras.

- ***Kuo skiriasi šie žodžiai?***
  karas – garas, kelia – gelia, gelti-kelti, kalva – galva, sega-seka, guolis-kuolas
  puvo – buvo, pasas – basas, pyla – byla, pėda – bėda, burbulas-pumpuras
  tėtė – dėdė, tyko – dygo, tašo-dažo
  sūnelis-šunelis, rąstas-raštas, saga-šaka

- ***Kuris žodis pasakytas klaidingai?***
  Bavasarį parskrenda paukščiai.
  Tėtė taikliai sauto.
  Girvis yra aštrus.
  Sunkus darpas bulves skusti.
  Kandras vaisto po bievą.

- ***Rask knygelėje paveikslėlius, kurių pavadinimuose yra garsas.... (****s, š, ž ir pan.).*
- ***Pasakyk žodžių, kuriuose yra garsas... (s, š, ž ir pan.).***
- ***Kiek skiemenų turi žodis*** *lapė (namas, dovana, palapinė, kupranugaris)*
- ***Sugalvok žodį, kuris turi du (tris, keturis ir t.t.). skiemenis.***

Ar žinote, kad:

- Neišlavėjusi foneminė klausa mokykloje tampa skaitymo bei rašymo sutrikimų priežastimi.
- 4-5 metų vaikai labiausiai jautrūs foneminės klausos formavimui.
- Per didelis triukšmas gali trukdyti skirti kalbos garsus (dėl savisaugos vaikas stengsis negirdėti jokių garsų) ir sulėtinti arba pamažu netgi sužlugdyti vaiko kalbos raidą.

Literatūra ir šaltiniai:

1. *Jei sunku skaityti, rašyti...V., 2000*
2. http://atviras-langas.blogspot.com/2011/01/girdimojo-suvokimo-ir-fonemines-klausos.html
3. *Garšvienė A., Ivoškuvienė R. Logopedija.K., 1993*

UTENOS RAJONO PEDAGOGINĖ PSICHOLOGINĖ TARNYBA

GIRDIMOJO SUVOKIMO LAVINIMAS

(ikimokykliniame ir priešmokykliniame amžiuje)

Atmintinė tėvams, mokytojams

Parengė logopedė metodininkė

Rita Špokienė

Girdimasis suvokimas– viena iš svarbiausių suvokimo formų (kartu su regimuoju ir taktiliniu (lytėjimo) suvokimu), kurios padeda susidaryti bendrą, išsamų pasaulio vaizdą.

Girdimasis suvokimas – tai gebėjimas skirti ir atpažinti neverbalinius (gyvosios ir negyvosios gamtos) ir verbalinius (kalbinius) garsus.

KAI SUTRINKA GIRDIMASIS SUVOKIMAS, VAIKAS

- Nesuvokia sklindančio garsų srauto. Taip, kaip mes girdime nepažįstamą užsienio kalbą, bet jos nesuprantame (tik girdime besiliejantį garsų srautą, visiškai jo nesuvokdami).
- Negeba diferencijuoti iš klausos panašiai skambančių fonemų (garsų), neišmoksta pažinti garsų, nors fizinė klausa pilnavertė.
- Gali nesuprasti aplinkinių kalbos ir pagal intonacinę ritminę struktūrą.
- Nepalyginamai geriau diferencijuoja regimuosius nei garsinius dirgiklius.
- Vaikų, kurie blogai diferencijuoja garsinius dirgiklius, kalba plėtojasi lėčiau.
- Dėl girdimojo suvokimo trūkumų vaikai negeba diferencijuoti iš klausos panašiai skambančių fonemų (garsų) ir todėl negali jų susieti su atitinkamomis grafemomis (raidėmis) rašydami.
- Kartais šie vaikai negirdi žodžio pabaigos, todėl netaria galūnių, sakinio pabaigos, todėl parašo nepilną sakinį.
- Taip pat nejaučia atskirų prasminių kalbos vienetų ribų, todėl gali rašyti, suliedami vieno žodžio pabaigą su kito pradžia.

GIRDIMOJO SUVOKIMO LAVINIMAS

- ***Nekalbinių garsų skyrimas*** *(tylūs – garsūs, aukšti – žemi, ilgi – trumpi, malonūs, švelnūs – šiurkštūs, nemalonūs garsai)*

- ***Kas čia?*** *(atspėti, kieno tai garsas, pvz., mašina važiuoja, skamba telefonas, laša vanduo ir pan.)*

- ***Sugauk bitutę“ –tariami garsai, o vaikas turi suploti išgirdęs bitutės garsiuką (z):***
  A, o, z, u, i, z, e, ė, y, z, i, a, o, z
  S, z, š, s, z, ž, s, s, ž, z, ž, s, š, z

- ***„Sugauk vabalą“ (garsą ž):***
  A, ž, o, a, u, ž, i, e, a, ž, a
  S, z, s, ž, š, s, z, ž, s, š, ž

- ***„Sugauk gyvatę“ (garsą š):***
  A, e, š, e, u, š, i, u, a, o, š, o
  S, z, ž, š, s, š, z, s, š, ž, s, z

- ***Koks skiemuo kitoks?***
  Pa-pa ba, ta-ta-da, ko-ko-go, ti-di-ti, sa-za-ca, ša-ža-ča

- ***Pi-py, pu-pū, ti-ty-ti*** *(rankomis rodom ar ilgas garsas, ar trumpas*

- ***„Rask žodį, kuriame yra garsas (s, š, z, ž):***

S

lapė, koja, sausainis, gėlė, stalas, kėdė, malūnai, valtelė, sraigė
kaladė, vasara, mašina, želė, zylė, kastuvas
kilimai, namas, mašalai, kalnas, dėlė
zylė, snaigė, šaka, žemė, sliekas, stalas

Z

alma, ratai, zylė, kaimai, batai, zebrai
vaza, kasa, mozaika, rasa, vazelinas
saulė, zylė, siena, zebrai, zuikiai, sala

Š

arka, bulvė, šaka, kava, šernai, lapai, šovė
arbata, mašina, kreida, košė, lapai, lašai
saulė, žolė, šernai, skruzdėlė, šaldytuvai

Ž

kėdė, žolė, pelė, katė, žemė, lapė, žirniai
kelmai, vežimai, namai, lažybos, batai
šienas, žemė, saulė, zylė, žemuogė